

ADAM TOMANEK
ur. 1928; Lublin

Tytuł fragmentu relacji	Ewakuowano wojskowych do Moskwy
Zakres terytorialny i czasowy	Lublin; dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Tomanek Adam (1928-), Łobodowski Józef (1909-1988), Rewolucja Październikowa, I wojna światowa, rodzina

Ewakuowano wojskowych do Moskwy

Jak wiadomo przed I wojną światową Polski jako takiej nie było, były rozbiory wieloletnie i była armia carska, austriacka i niemiecka. Ta część wschodnia Polski do Rosji należała. No i Władysław Łobodowski był oficerem wojska. Wtenczas wstąpił do wojska. Nie było innego wyjścia, tylko do carskiego. Przecież podczas I wojny światowej strzelali do siebie bracia często - jeden był w austriackim wojsku, bo był na przykład z okręgu lwowskiego, drugi był stąd - z Lublina, bo był w carskiej armii, a trzeci był na przykład w Poznaniu i był w niemieckiej armii - i na frontach strzelali do siebie, tragedia narodowa.

Oni byli w Chełmie, dziadek był oficerem w wojsku w Chełmie, potem przenieśli się do Lublina. Gdy zanosilo się już na wybuch I wojny światowej, ewakuowano wojskowych do Moskwy, oczywiście wojskowych z armii carskiej i tam na kilka lat przenieśli się do Moskwy. Łobodowski był w szkole rosyjskiej, polskiej jako takiej nie było, moja matka również – stąd doskonała znajomość języka rosyjskiego.

Jak wybuchła Rewolucja Październikowa to ewakuowano oficerów rosyjskich na Kaukaz. Wiadomo, że Kozacy byli prorosyjscy, procarscy, no i tam się jako tako jeszcze utrzymywali. Potem i tam zaczęła się Rewolucja i głód przede wszystkim.

Także po Rewolucji Październikowej, którą spędzili w Jejsku na Kaukazie, gdzie przeżyli straszny głód, ratowało ich to, że babcia miała trochę złota. To mówiła, że za pierścionek, za obrączkę dostawała pud mąki - wówczas na pudy się to liczyło - no to jakiś klusek ugotowała. Koty zabijano, psy zabijano, żeby był kawałek mięsa. I jakoś ten ciężki okres przeżyli. A w 1920 roku wrócili wagonami towarowymi do Polski.

Data i miejsce nagrania	2008-09-22, Lublin
Rozmawiał/a	Marek Nawratowicz
Transkrypcja	Julita Nowicka
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"

